



АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

ВСЕУКРАЇНЬСКА АСОЦІАЦІЯ
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, Україна, 04053

+38 044 486 28 78 +38 067 103 58 88

info@auc.org.ua amu.inform@gmail.com t.me/auc_ua auc.org.ua

№ 5-401/25
в.с 30.05.2025

Міністерство освіти і науки України

Асоціація міст України розглянула проєкт наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України щодо забезпечення здобуття загальної середньої освіти в умовах воєнного стану», що передбачає внесення змін до Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08 вересня 2020 року № 1115 (далі – Наказ № 1115), та Порядку та умов здобуття загальної середньої освіти в комунальних закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 07 серпня 2024 року № 1112 (далі – Порядок № 1112), оприлюднений для громадського обговорення на сайті МОН 16.05.2025., та наголошує, що пропонувані зміни залишають **системні порушення положень Конституції України та чинного законодавства України**, закладені в наказах МОН № 1112 та № 1115.

1. Абзац другий пункту четвертого Порядку, затвердженого Наказом № 1112, доповнюється запропонованими змінами новим абзацом такого змісту:

«У випадку, якщо заклад освіти не відповідає вимогам, що визначені цим пунктом, через відсутність необхідної кількості дистанційних класів відповідних років навчання, то організовувати здобуття загальної середньої освіти за дистанційною формою у таких закладах освіти дозволяється лише у разі відсутності дистанційних класів не більш ніж двох різних років навчання (крім дистанційних класів з десятого по одинадцятий (дванадцятий) (включно) роки навчання)».

Таким чином, проєкт змін передбачає штучні, не обґрунтовані перешкоди для функціонування дистанційних класів у закладах загальної середньої освіти прифронтових та тимчасово окупованих територіальних громад та обмежує автономні права закладів загальної середньої освіти, передбачені статтею 12 Закону України «Про повну загальну середню освіту».

2. Пункт сьомий, восьмий, дев'ятий Порядку, затвердженого Наказом МОН № 1112, передбачає «зупинення діяльності закладів освіти», яке відсутнє в законі та, відповідно, не має процедури реалізації.

Таким чином, зупинення діяльності закладів освіти порушує право органів місцевого самоврядування, як засновників закладів освіти, самостійно ухвалювати рішення про їх ліквідацію чи реорганізацію, закріплені у статті 32 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та статті 32 Закону України «Про повну загальну середню освіту».

3. Пункт 7 Порядку, затвердженого Наказом МОН № 1112, запропонованими змінами доповнюється нормою, що «у випадку, якщо жоден із закладів освіти територіальної громади не відповідає вимогам пунктів 3, 4 цих Порядку та умов, то обласна, Київська міська військова адміністрація визначає один заклад освіти цієї територіальної громади, що організовує здобуття загальної середньої освіти за дистанційною формою шляхом відкриття дистанційних класів та/або за індивідуальною формою (екстернатною (екстернатом), сімейною (домашньою), педагогічним патронажем)», що перевищує повноваження, визначені статтею 15 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» та, відповідно, суперечить статті 19 Конституції України.

Більше того, з 2023 року оплата годин за індивідуальні форми здобуття освіти (екстернатною (екстернатом), сімейною (домашньою), педагогічним патронажем) не враховуються у формулі освітньої субвенції (лист МОН від 15.03.2024 № 1/4589-24 та від 11.12.2024 № 1/23259-24), а тому не оплачуються за рахунок освітньої субвенції.

4. Абзац п'ятий пункту третього розділу II Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН від 08.09.2020 № 1115, в частині встановлення вимоги мінімальної наповнюваності дистанційного класу з 20 учнів порушує положення абзацу першого частини другої статті 12 Закону України «Про повну загальну середню освіту», яким передбачено, що наповнюваність класу комунального закладу освіти не може становити менше 5 учнів.

5. Абзац перший пункту 9 Порядку, затвердженого Наказом №1112, передбачає простій або припинення трудових договорів з працівниками, протирічить:

- статті 34 КЗпП України, яка дає інше визначення терміну «простій» – зупинення роботи, викликане відсутністю організаційних або технічних умов, необхідних для виконання роботи, невідворотною силою або іншими обставинами»;

- частині першій статті 13 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану», яка передбачає застосування «призупинення дії трудового договору» виключно через дії збройного агресора проти України;

- частині 1 статті 571 Закону України «Про освіту», яка гарантує працівникам закладів освіти на час особливого періоду організацію освітнього процесу в дистанційній формі або в будь-якій іншій формі, що є найбільш безпечною для його учасників, а також обмежує право на працю, закріплене статтею 43 Конституції України.

Таким чином, зупинення закладів загальної середньої освіти, що здійснюють освітній процес за дистанційною формою, переведення працівників на простій або призупинення з ними трудових відносин суперечить законам та Конституції України, буде підставою для численних судових позовів та наступних компенсаційних виплат і витрат з державного та місцевих бюджетів.

Враховуючи зазначене вище та те, що оприлюднений для громадського обговорення на сайті МОН 16.05.2025 проект наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України щодо забезпечення здобуття загальної середньої освіти в умовах воєнного стану» суперечить законам і Конституції України, Асоціація міст України просить відхилити запропоновані зміни та скасувати накази МОН № 1112 та № 1115.

В. о. Виконавчого директора



Вікторія СИДОРЕНКО